

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000–105/523- /2012. RP.
Előadó:
Telefon:

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a képviselő által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárásban – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 362/2012. (X. 17.) számú állásfoglalása megállapításaira – a panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdése a) pontjára és (2) bekezdésére, valamint 109. §-ának (1) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságra – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz, a 1027 Budapest II. kerület Csalogány u. 47-49. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) képviselő
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapest rendőrfőkapitánya
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A képviselő beadványában előadta, hogy a panaszos) és társai Schmitt Pál 2012. 03. 30-án mondott beszéde miatti felháborodásuknak kívántak hangot adni olyan módon, hogy a beszédet követő húsz percen belül elfoglalták a Lánchídon a gépjárművek közlekedésére szolgáló közút mindkét sávját. Miután ez megtörtént, a rendőrség egy percen belül „odarohant” és elkezdte „feltépni őket az aszfaltról”, a testi kényszer közben kiabáltak, hogy fejezzék be amit csinálnak, de meg sem várták a panaszos és társai reakcióit. Majd ezt követően a hídhöz lökték a panaszost, és ott „megfeszített pózban” kellett állni kb. húsz percig. A panaszban megemlíti a képviselő, hogy a panaszos több társát trágár szavak kíséretében állították elő, ennek során órákat kellett várakoznia, végül megjegyzi, hogy a Hallgatói Hálózat által tartott demonstráción a rendőrség „teljesen más módon lépett fel”.

A panaszossal szembeni intézkedés részletei a képviselő elmondása szerint az alábbi linkeken elérhető felvételeken látható.

<http://www.youtube.com/watch?v=ahTFtsh-XmA&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=wWLRp-wojze>

A fenti linkeken látható filmen az arcok felismerhetetlenek, azokat eltorzították.

A képviselő a Panasztestület felhívására benyújtott panasz kiegészítésében előadja, hogy a panaszost 20:45 órakor állították elő és 03:56 órakor engedték szabadon. Tényként közli a képviselő, hogy a panaszost megbilincseltek, „megmotozták”, jegyzőkönyvezett módon „személyes holmiját” elvették, obszcén szavakat használtak „velük szemben”.

A bilincselés megtörténtét a személyes tárgyak elvételét valamint az előállítás tényét, az előállítás körülményeit mindössze – a Panasztestület kérdésére – tényként közli, azonban azokat kifejezetten nem sérelmezi. A Ket. 35. § (1) bekezdése szerint, ha jogszabály további követelményt nem állapít meg, a kérelem tartalmazza – egyebek mellett – a hatóság döntésére való kifejezett kérelmét. Mivel ilyen kifejezett kérelmet a fenti esetekkel összefüggésben a panasz kiegészítés nem tartalmaz, ezért az intézkedés ezen vonatkozását nem tettem vizsgálat tárgyává.

A beadványban foglaltak szerint a panaszos sérelmezi:

- a közút elfoglalásának megszakítását, ennek során testi kényszer alkalmazását;
- az intézkedés hangnemét;
- azt, hogy a panaszost a hídhöz lökték, és ott 20 percig megfeszített pózban kellett várnia;
- az előállítás során órákat kellett várakoznia;
- az intézkedések során nem adtak lehetőséget arra, hogy a rendőri utasításoknak engedelmeskedni tudjanak.

II.

A Panasztestület a „felosztatás” miatt a panaszos gyülekezési jogának, az osztatást megelőző figyelmeztetés elmaradása miatt a tisztességes eljáráshoz való jogának, a testi kényszert megelőző felszólítás elmaradása miatt az emberi méltósághoz és az abból

levezethető testi integritáshoz fűződő jogának, a megbilincselése, valamint az előállítása, illetve az előállítás időtartama miatt a személyi szabadsághoz fűződő alapjogának súlyos sérelmét állapította meg, míg az udvaron való elhelyezés miatt alapjog sérelmét nem tartotta megállapíthatónak. Erre tekintettel hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdésén, valamint az Rtv. 93/A. § (6) és (7) bekezdésén alapul.

III.

A vizsgálat során az alábbi bizonyítékok alapján állapítottam meg a döntésem alapjául szolgáló tényállást.

- a panasz és annak kiegészítése (3 lap);
- a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) Vasútbiztonsági Alosztály beosztottai által készített rendőri jelentés (3 lap);
- a BRFK V. kerületi Rendőrkapitányság (a továbbiakban: Rendőrkapitányság) Közrendvédelmi Osztály vezetőjének parancsnoki kivizsgálásáról készített feljegyzése (1 lap);
- a rendőri jelentés (2 lap);
- az igazolás a panaszos előállításának időtartamáról (1 lap).

1. Az intézkedés jogalapja, a közút elfoglalásának megszakítása:

Az intézkedés jogalapját az adta, hogy a panaszos saját elhatározásból az úttestre úgy lépett és ott úgy tartózkodott, hogy arra semmilyen közlekedési jelzés nem jogosította, és közben a közúton járműforgalom zajlott, melyet a videofelvételek szerint a panaszos társaival zavart majd akadályozott. A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975 (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 21. § (6), (8) bekezdése és (9) bekezdés a) pontja szerint *„a gyalogos az úttestre akkor léphet, ha meggyőződött annak veszélytelenségéről. Az úttestre váratlanul nem léphet, köteles az úttesten késedelem nélkül átmenni és tartózkodni minden olyan magatartástól, amely a járművek vezetőit megzavarhatja vagy megtévesztheti. A gyalogos olyan helyen, ahol a járművekkel szemben elsőbbsége nincs, mielőtt az úttestre lép, köteles meggyőződni arról, hogy áthaladásával a járműforgalmat nem zavarja. Nem léphet az úttestre, ha a jármű olyan közel van, hogy annak zavarása nélkül az úttesten átmenni nem tud. A gyalogosnak tilos hid, alagút, aluljáró, felüljáró úttestjén áthaladni.”*

A gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) egyetlen rendelkezése sem teszi lehetővé, hogy a közlekedés szabályokat a gyülekezés résztvevői megszegjék, és ennek keretében rendőri biztosítás és intézkedés hiányában az úttesrte lépjenek. Ellenkező értelmezés a közlekedés biztonsága elleni cselekmények parttalan lehetőségét teremtené meg akár a büntetés spontaneitására hivatkozással. Ezt az okfejtést erősíti meg a 75/2008. (V. 29.) AB határozat 5.2. pontjának második bekezdése, valamint 7. pontjának első bekezdése is. Ezekben az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a gyülekezési jog gyakorlása során a rendőrség közreműködése nélkül a résztvevők nem vehetik igénybe a gépjármű-közlekedés útvonalait, és minden tekintetben be kell tartaniuk a közlekedési szabályokat. *„Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a bejelentési kötelezettség a Gytv. hatálya alá tartozó valamennyi köztéri rendezvényre vonatkozik. Kivételt képeznek a spontán gyűlések, amelyek esetében lehetetlen az előzetes bejelentés megkövetelése. Az Sztv. 152. § (1) bekezdése szerint százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható, aki „bejelentési kötelezettséghez kötött összejövetelt, felvonulást vagy tüntetést bejelentés (...) nélkül vagy a rendőrség tiltó határozata ellenére szervez vagy tart”. Ezen túlmenően közlekedési*

szabálysértések miatt felelősségre vonhatók azok a személyek, akik a rendőrség közreműködése nélkül veszik igénybe a közúti gépjármű-közlekedés útvonalait, vagy más módon nem tartják be a közlekedési szabályokat. Ilyen esetekben a rendőrség eljárására és intézkedéseire az Rtv. szabályai irányadók.” Ezért a rendőrök nem mellőzhették a KRESZ szabályainak megszegése miatt az Rtv-ben foglalt rendelkezések alkalmazását, így a panasz e részében megalapozatlan.

A panaszossal szembeni intézkedés jogalapjának vizsgálata és ez alapján a fenti kérdésben hozott döntés nem érinti az illetékes bíróság törvényben biztosított ama kizárólagos jogát, hogy a Gytv. 14. § (3) bekezdésében foglalt jogorvoslati eljárásban döntsön.

2. Az intézkedés sértő hangneme:

A panasz kiegészítésében a képviselő úgy fogalmaz, hogy obszcén szavakat használtak „velük szemben”. Ezzel szemben sem a rendőrségi felvételen, sem más videómegosztó portálon közzétett felvételen nem hallható, hogy a rendőrség részéről eljáró bármely személy sértő kifejezést alkalmazott volna az intézkedések során, akár a panaszossal akár más személyekkel szemben. Emellett a rendőri jelentések is rögzítik, hogy a rendőrök mindenkit határozottan a „Törvény nevében!” szavak előre bocsátásával felszólított, hogy a cselekményüket hagyják abba, majd ezt megismételte, azzal, hogy magatartásuk szabálysértést valósít meg, és kényszerítő eszköz alkalmazását helyezte kilátásba. E figyelmeztetések után a még mindig skandáló, és összekapaszkodó tömeg tagjait el kezdték a rendőrök leválasztani és az úttestről eltávolítani testi kényszer alkalmazásával.

A rendelkezésre álló bizonyítékokat összességükben értékelve megállapítom, hogy a képviselő azon általános állítását, hogy obszcén szavakat használtak „velük szemben”, bizonyítékok nem támasztották alá, illetve cáfolták, ezért a panasz e része alaptalan.

3. A panaszost a hídhöz lökték és ott mintegy 20 percig kellett megfeszített pózban állnia:

Az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. A panaszos – és társainak – fent részletezett magatartása szabálysértést valósított meg, ezért a szükséges eljárás megindításához a személyazonosító adatainak megállapítása, azaz igazoltatása vált szükségessé, amely a fent idézett törvényi rendelkezés alapján kellő jogalap birtokában történt meg. Tekintettel arra, hogy egyszerre nagy számú személyt vontak intézkedés alá, melynek során a hídon a gyalogos és gépjármű forgalom zavartalanságát is biztosítani kellett, ezért az intézkedés alá vont személyeket a híd széléhez állították, olyan módon, hogy arccal a híd széle felé álltak, kezüket a híd falára feltették. A rendőrség ezzel biztosította, hogy az intézkedést zavartalanul folytathatták, az esetleges támadás, vagy szökés esetén kellő reakcióidőt biztosítva ezzel maguknak. A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 5. § (4) bekezdése szerint a rendőri intézkedés során úgy kell eljárni, hogy a rendőr megelőzze megtámadását, lefegyverzését, továbbá akadályozza meg, hogy a figyelmét a szolgálati tevékenységtől elvonják vagy lekötöttségét jogellenes cselekmény elkövetésére használják fel.

A Szolgálati Szabályzat 25. § (1) bekezdése szerint az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valódisága vagy az igazoltatott személyazonossága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel, felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, valamint - szükség szerint - a személyi adat- és lakcím nyilvántartásban vagy az okmány-nyilvántartásban. A kötelezően végrehajtandó ellenőrzések az intézkedés alá vont személyek száma miatt összességében eredményezték az intézkedés mintegy 20 perces időtartamát, amely a fenti feladatokra tekintettel, az intézkedés céljával arányban állónak tekinthető. A panasz az időtartam vonatkozásában ezért megalapozatlan. A felvételeken az is látható, hogy a híd falához vezetett személyeket a rendőrök nem lökték a falhoz nagy erővel, mindössze a híd falához állásra és kezeik feltevésére szólították fel. Ezért a panasz e részében is alaptalan.

Az intézkedés alá vontak fent részletezett módon történt felsorakoztatása nem tekinthető kínzásnak, vagy más embertelen megalázó bánásmódnak, fizikailag nem okoz elviselhetetlen megterhelést. Az intézkedő rendőrök, az intézkedés alá vont személyek – és minden más, az intézkedéssel nem érintett, de a helyszínén olykor egy lépés távolságra elhaladó személyek – érdekét is szem előtt tartva a rendőrség nem tesz olyan intézkedést amellyel szükségtelenül felkorbácsolná az indulatokat, és ezzel az intézkedés sikerét veszélyeztetné, illetve szükségtelenül újabb intézkedési helyzeteket generálna. Ezért a panasz e részében megalapozatlan.

4. Az előállítás időtartama:

A panaszost az előállítás időtartamáról kiadott igazolás szerint 2012. március 30-án 20.50 órától 2012. március 31-én 4:40 óráig tartották fogva. A panaszos kihallgatása 2012. március 31-én 2:55 órakor kezdődött és 3:03 óráig tartott. Ezt követően ügyében a szabálysértési hatóság határozatot hozott, melyet közöltek vele, majd szabadon bocsátották.

A panaszossal együtt 13 fő előállítására került sor, ugyanakkor a Rendőrkapitányság előállító helyisége 4 fő befogadására alkalmas. A zsúfoltság miatti többletfeladatokat tekintetbe véve, a panaszossal szemben ez korrekt – a törvényes 8 órás előállítási időtartamot meg nem haladó – intézkedésnek minősül. A bírói jogalkalmazási gyakorlat egyes ügyekben (így a Fővárosi Bíróság a 20.K. 32.593/2007/8. számú ügyben) szintén arra az álláspontra helyezkedett, hogy ha az előállítás a rendőrség túlterheltsége miatt hosszabb ideig, de a törvényes időtartamot meg nem haladó ideig tart, az előállítás nem veszti el jogszerűségét. Ezt igazolja, a törvényi szabályozás is, amely úgy rendelkezik, hogy az előállítás „a szükséges ideig...” tarthat. A szükséges idő ez esetben nyilvánvalóan, az előállítás során elvégzendő feladatokhoz szükséges időt jelenti. A Szolgálat Szabályzat 31. § (5)-(11) bekezdéseiben meghatározott feladatokat, mely szerint az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított, elővezetett, visszatartott személyt fel kell világosítani az intézkedés várható időtartamáról. Ruházatát át kell vizsgálni, és tőle el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. Az elvett tárgyakról értékekről jegyzőkönyvet kell készíteni. Nyilatkoznatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról, szükség esetén orvosi ellátásban kell részesíteni, igény esetén élelmiszert biztosítani.

Nem lehet a szükséges és elégséges időt meghatározni az elkövetett cselekmény tárgyi súlya alapján, mivel akár csekély tárgyi súlyú a cselekmény akár nem, az azzal

kapcsolatos feladatokat a rendőr köteles el végezni, ehhez pedig alkalmanként objektív okokból (egy rendőrkapitányságon a maximális 4 fő fogvatartott helyett egyszerre 13 ember egyidejű előállítására miatt) a normál munkamenethez képest jelentősen több időre is szükség lehet. Még akkor is, ha a panaszos meghallgatására megtörtént, a hatóság tovább folytatja az eljárást, az ügyben határozatot hoz, majd azt az érintettekkel közli. Szabadon bocsátásukra ezt követően kerülhet sor. A Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint így történt ez a panaszos esetében is. Nem várható éppen ezért el egyetlen közigazgatási szervtől sem, és a Rendőrségtől sem, hogy a hirtelen, és váratlan mértékben megnövekedett ügyszám miatt az ügyintézési határidő, a normáltól ne térjen el. Mindössze csak az várható el, hogy a szükséges személyes szabadság korlátozás időtartama a törvényes maximumot ne lépje túl, azaz az előállítás a szükséges ideig, de legfeljebb 8+4 óráig tarthat. Ezért a panaszos – az illetékes rendőri szervek hirtelen és jelentős mértékben megnövekedett feladataira tekintettel – alaptalanul sérelmezi az előállítás időtartamát.

5. Az intézkedés során nem adtak lehetőséget a rendőrök, hogy engedelmeskedjenek, testi kényszer:

A rendőri jelentések szerint, valamint a rendelkezésre álló videofelvételek tanúsága szerint, aki a rendőri intézkedésnek engedelmeskedett, vagy együttműködött az az útról vagy maga eltávozott, vagy rendőr karfogással kísérte el onnét, aki azonban a többszöri – korábban mások irányába is már elhangzott – felszólítás ellenére összekapaszkodva ült a híd úttestjén, azzal szemben alkalmaztak komolyabb erőfelfejtéssel járó testi kényszert, így karfeszítést is. A <http://www.youtube.com/watch?v=ahTFtsh-XmA&feature=related> linken látható felvétel 1 perc 10 másodperctől láthatóak az önként távozó személyek, 1 perc 50 másodperctől hallható, hogy a rendőr ismételten nyugodt hangnemben felszólítja a földön még ülő személyt, ezután 2 perc 20 másodperctől hallható, hogy nyilván a tüntetőkkel szimpatizáló személy artikulálatlan módon ordít a rendőrökkel terroristának nevezve őket, feltételezve, hogy társát megölik a rendőrök. A felvétel elején 0 perc 50 másodpercnél hallható, hogy a rendőröket meglátó szabálysértő személyeket több társuk összekapaszkodásra hívta fel, azután látható, hogy a rendőr lehajolva felszólítja a személyeket, majd pár másodperc múlva az összekapaszkodás – mint az engedetlenség nyilvánvaló jele – láttán kezdik meg a testi kényszer alkalmazását. Mindezek a bizonyítékok cáfolják azt a panaszosi állítást, hogy nem volt lehetőség az intézkedésnek eleget tenni, azt azonban bizonyítják, hogy a tömegnek – így a panaszosnak is – az ellenszegülés kezdettől szándékában állt.

Mivel a felszólításokat megelőzően, majd azt követő felszólítások ellenére a panaszos nem távozott a helyszínről, ezért volt szükséges a panaszos megfogása és az útról való elvezetése. Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. Ezért a panasz ezen részében alaptalan.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntöttem.

IV.

A Panasztestületnek a megállapításival a határozat I. és III. részében kifejtett indokok alapján nem értek egyet.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- Magyarország Alaptörvénye II. cikke, IV. cikke, XXIV. cikke;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 35. § (1) bekezdése, 100.§ (1) bekezdés a) pontja valamint a (2) bekezdése, a 109. § (1) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 29.§ (1) bekezdés a) pontja, 92. § (1) bekezdése, a 93/ A § (6),(7) és (9) bekezdései;
- a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 14. § (3) bekezdése;
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 5. § (4) bekezdése;
- a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975 (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet 21. § (6), (8) bekezdése és (9) bekezdés a) pontja.

Budapest, 2013. január „ „

**Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány**